T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/229
KARAR NO : 2025/298
KARAR TR : 05/05/2025

ÖZET: Suriye uyruklu olan davacının, Türk vatandaşı olan annesi ile kendisi arasında tıbbi inceleme yapılmak suretiyle, soybağının tespiti ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 282. ve devamı hükümleri uyarınca açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. A.
Vekili : Av. H. B.
Davalılar : 1- N. Ç. Mirasçıları (Adli Yargıda)
2- Batman Nüfus Müdürlüğü (Adli ve İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin anne ve babasının resmi olmayan yollarla imam nikahı ile evlendiklerini, daha sonra iş için Suriye'ye yerleştiklerini, resmi olmayan evliliklerinden müşterek çocukları olan müvekkilinin Suriye'de 1954 yılında doğduğunu, kimlik belgesine Suriye uyruklu olmayan annesinin adının Arapça karşılığı olan *"N. "* olarak yazıldığını, annesi ile arasında soy bağının kurulamadığını ileri sürerek, müvekkilinin annesinin davalı N. Ç. olduğunun tespiti ile eski nüfus kaydının silinmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/04/2024 tarih ve E.2023/598, K.2024/235 sayılı kararı** ile, davanın dava şartı yokluğundan HMK md.114/1-b maddesi uyarınca usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımı şöyledir:

> *"... doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne işlenmesi, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 15, 31 ve 33. maddelerine göre nüfus idaresine verilmiş idari bir görevdir. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 8. Maddesinde ise, "Yurtdışında yaşayan ve on sekiz yaşını tamamladığı halde doğumuna ilişkin bildirimde bulunmayan kişilerin aile kütüğüne tescili, Türk vatandaşı ana veya babadan dolayı Türk vatandaşlığını kazandıklarının bakanlıkça yapılacak inceleme sonucunda tespiti halinde*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 378eVPq - X4W9ajP - 9ZQ1ejo - DFpJMU= ile erişebilirsin

mümkündür." denildiği, nüfusa kayıt edilmeyen kişinin nüfusa tescili dolayısıyla saklı nüfustan sicile yazılması da idari bir işlem niteliğinde olduğu anlaşılmıştır. Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 35/1. maddesinde, saklı nüfus olduklarını iddia edenlerin aile kütüklerine tescil için müracaat makamının illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar olduğu hükme bağlanmış, izlenmesi gereken yöntem açıklanmıştır.

Somut olay yukarıda açıklanan Kanun hükümleri ve ilkeler doğrultusunda değerlendirildiğinde, davanın, yabancı ülke vatandaşı davacının annesinin türk vatandaşı N. Ç. 'ın gerçek annesi olduğunun tespiti ile eski nüfus kayıtlarının silinmesine ilişkin işbu davayı açmış olduğu, davacı tarafça dava tarihinden sonraki tarihte idareye yapılan başvurunun reddine dair karar verilmiş olduğu, davacı her ne kadar vatandaşlığın tespitine yönelik taleplerinin olmadığını beyan etmişse de gerek saklı kayıt işlemlerinin ve gerekse 5901 sayılı Türk Vatandaşlığının kazanılması ile ilgili işlemlerin idareye verilmiş bir görev olup izlenecek yöntemin Nüfus Hizmetlerinin Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ve 06/04/2010 tarihli ve 27544 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te gösterildiği, nüfus kayıtlarının düzeltilmesi yönünde ve davalının Türk vatandaşlığını kazanmasına esas olacak şekilde tespit kararı verilemeyeceği, nüfusa kaydın idari nitelikte bir işlem olduğu da nazara alınarak anılan işlemin idareye verilmiş bir görev olduğu gözetildiğinde davanın, HMK 114/1-b yargı yolunun caiz olmaması dava şartı yokluğundan usulden reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.(Diyarbakır BAM 1. HD. 26/10/2020 Tarih 2020/243 E. 2020/370 K.)

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere:

Davacı vekilinin davalı aleyhine açmış olduğu Nüfus kayıtlarının Düzeltilmesi Davasının HMK'nın 114-1-b maddesinde düzenlenen yargı yolunun caiz olması dava şartı yokluğundan USULDEN REDDİNE..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Batman İdare Mahkemesi 12/02/2025 tarih ve E.2025/18 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye vatandaşı olan davacı tarafından, Türk vatandaşı olan N. Ç. 'ın oğlu olduğu iddiasıyla Türk vatandaşı olan N. Ç. ile arasında anne çocuk ilişkisi kurulması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda anılan mevzuatlar uyarınca; nüfus kaydına ilişkin bazı işlemlerin adli, bazı işlemlerin de idari kararlarla yapıldığı, adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir.

Uyuşmazlıkta; davacının ileri sürdüğü talebin, Türk vatandaşı olan anne ile kendisi arasında tıbbi inceleme yapılmak suretiyle anne çocuk ilişkisi kurulması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemi olduğu, ve bu istemin maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi kapsamında olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

5. Batman İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari ve adli yargı dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 378eVPq - X4W9ajP - 9ZQ1ejo - DFpJMU= ile erişebilirsin

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*Genel olarak soybağının kurulması"* başlıklı 282. maddesi şöyledir:

> *"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur.*
> *Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur.*
> *Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur. "*

7. 4721 sayılı Kanun'un "*Yetki"* başlıklı 283. maddesi şöyledir:

> *"Soybağına ilişkin davalar, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır"*

8. 4721 sayılı Kanun'un "*Yargılama Usulü"* başlıklı 284. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır"*

9. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun *"Soy bağı"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

> *"(1) Türkiye içinde veya dışında Türk vatandaşı ana veya babadan evlilik birliği içinde doğan çocuk Türk vatandaşıdır.*
> *(2) Türk vatandaşı ana ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk Türk vatandaşıdır.*
> *(3) Türk vatandaşı baba ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ise soy bağı kurulmasını sağlayan usul ve esasların yerine getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır."*

10. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "*Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

> *"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.*
> *(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."*

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

> *"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:*
> *a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.*
> *b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 378eVPq - X4W9ajP - 9ZQ1ejo - DFpJMU= ile erişebilirsin

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

12. 06/01/2022 tarih ve 31711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Vatandaşlığının Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin *"Onsekiz yaşını tamamladıktan sonra doğuma ilişkin yurt dışından yapılan bildirimler"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Yurt dışında yaşayan ve onsekiz yaşını tamamladığı halde doğumuna ilişkin bildirimde bulunulmayan kişilerin aile kütüğüne tescili, Türk vatandaşı ana veya babadan dolayı Türk vatandaşlığını kazandıklarının Bakanlıkça yapılacak inceleme sonucunda tespiti halinde mümkündür"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'nın katılımlarıyla yapılan 05/05/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı ile annesi arasında anne-çocuk ilişkisinin kurulması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye vatandaşı olan davacı tarafından, Türk vatandaşı olan N. Ç. 'ın oğlu olduğu iddiasıyla aralarında anne çocuk ilişkisi kurulması ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

17. 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları, 35. maddesinde de, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı hükme bağlanmıştır.

18. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soy bağının tespiti ve nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 378eVPq - X4W9ajP - 9ZQ1ejo - DFpJMU= ile erişebilirsin

yakından ilgili bulunduğundan, hakimin doğru sicili oluşturmak zorunda olduğu; nüfus kaydına ilişkin bazı işlemlerin adli, bazı işlemlerin de idari kararlarla yapıldığı, adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu; buna göre davacının ileri sürdüğü talebin, Türk vatandaşı olan annesiyle aralarında tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soy bağının tespiti ve nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemi olduğundan, uyuşmazlığın 4721, 5901 ve 5490 sayılı Kanun'ların ilgili maddeleri adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Batman İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/04/2024 tarih ve E.2023/598 K.2024/235 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Batman İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/04/2024 tarih ve E.2023/598 K.2024/235 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/05/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Muharrem
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 378eVPq - X4W9ajP - 9ZQ1ejo - DFpJMU= ile erişebilirsin